

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

rec. de coloz. nra. 1

CAP A L'ESCOLA INCLUSIVA

ROSA FITÓ PONS

Ja fa mesos que l'educació està d'actualitat i és tema de debat sobretot a causa dels mals resultats que sembla que obtenen els nostres estudiants en acabar l'ESO. Avui, però, no parlarem de l'informe Pisa, ni analitzarem totes les circumstàncies que conflueixen en l'escenari educatiu català i que fan que, en general, la nostra escola no acabi de funcionar. Parlarem d'educació especial, dels alumnes oblidats, d'aquells que presenten disminucions importants i que, malgrat els avenços i els esforços

de grans professionals, per una raó o altra, mai no troben un context sociopolític prou estable i durador des del qual es pugui reflexionar llargament entorn de projectes de millora centrats en la persona. Projectes que busquin l'excel·lència per a tothom: amb paraules de Ballard (1995), «una escola a la qual li importin l'ensenyament i l'aprenentatge, els assoliments, les actituds i el benestar de cada alumne».

Volem parlar d'alumnes amb necessitats educatives especials perquè hom té la sensació que passen els anys i en matèria d'educació especial s'avança a un ritme molt lent. Per fer-ho, repassarem molt breument l'evolució que ha experimentat l'educació especial des dels anys 60, moment en què van néixer els primers moviments associatius de pares afectats, fins a l'actualitat: de l'antiga pedagogia diferencial —que classificava els nens en categories segons la deficiència que presentaven— i d'una «escola especial» —que mantenia els nens apartats de la resta— es va passar a enfocaments normalitzadors. Aquests nous enfocaments van cristal·litzar a la Gran Bretanya amb l'elaboració del *Warnock Report* (1978), que va tenir un gran ressò a tots els països de l'Europa Occidental i que va introduir, per primera vegada, el terme *necessitats educatives especials*.

L'informe *Warnock* va suposar un canvi conceptual tan gran que, a partir d'aquí, ja no s'entendrà més l'educació especial

com un sistema paral·lel, separat del sistema ordinari, sinó com «el conjunt de recursos, tant humans com materials, que tots els alumnes necessiten en algun moment de la seva vida, tant de forma transitòria com permanent, per poder assolir amb satisfacció els objectius de l'educació».

Des d'aquesta perspectiva, que va ser incorporada a Europa Occidental i també a Catalunya, s'identificava la resposta de l'escola a les necessitats educatives especials amb la resposta educativa a la diversitat humana davant de l'aprenentatge. Des de l'any 1978 fins a l'actualitat, l'educació especial ha fet un llarg recorregut, al final del qual el terme *inclusió* ha arribat a ser la manera més usual de descriure l'extensió per la qual un alumne amb necessitats educatives especials està veritablement «integrat».

Què hem après al llarg d'aquests 30 anys de pràctiques puntualment inclusives? Segons els experts, la resposta és contundent: *els nens aprenen més i millor en contextos normalitzadors, en el seu entorn natural, tot vehiculant, això sí, un sistema de suports adequat i personalitzat per a cadascun*.

Veiem clar, doncs, que hem de caminar cap a un model d'escola inclusiva que beneficia el discapacitat i també la resta de nens, ja que els proporciona un bagatge de respecte i de comprensió vers la diferència. No podem dimitir de l'escola inclusiva perquè els moments actuals són de confusió: moltes escoles estan desbordades

per les noves demandes i per les circumstàncies canviant a les quals han de fer front, però tampoc no podem oferir una inclusió sense garanties de qualitat.

Cal recordar a l'administració que es necessiten recursos per adaptar-nos al canvi de paradigma en el qual estem immersos, s'han d'implementar bones pràctiques i no caure en la desatenció en aules on s'ha de practicar l'excel·lència. També cal, però, recordar a tothom (polítics, docents i societat civil) que no tot és qüestió de recursos, ens calen també ganes: ens cal creure de veritat que els nens aprenen més i millor en contextos normalitzadors i cal també poder transmetre aquesta idea a la resta de la societat. Per dir-ho amb Ainscow (2001): *«Implementar l'escola inclusiva depèn de les connexions entre polítiques, pràctiques i cultures. Es tracta d'un procés essencialment social dins el qual una escola aprèn a viure amb les diferències i, en efecte, aprèn de les diferències»*.

Tots som, per tant, responsables de construir una societat inclusiva amb una escola inclusiva.